

DROBCI IZ GERONTOLOŠKE LITERATURE

Pripravila: Simona Hvalič Touzery

NEMČIJA, ZDA: HIŠNI LJUBLJENCI IN STARI LJUDJE

Berlinsko zavetišče za živali je sprejelo smer-nice, na podlagi katerih starim ljudem ne bodo dajali mladih živali, saj menijo, da niso ustrezni lastniki. Ta politika zavetišča je naletela na ogorčenje tako prebivalcev kot tudi mestnih oblasti. Kljub negativnim odzivom ljudi in mestnih oblasti, v zavetišču vztrajajo pri svoji odločitvi, češ da je tako najbolje za stare ljudi in živali. Poudarjajo pa, da bodo stari ljudje lahko dobili starejše živali, ki naj bi bile primernejše zanje.

V ZDA pa se je največja organizacija za zaščito živali (HSUS) povezala z ameriško administracijo, ki se ukvarja s problematiko staranja. Skupaj so izpostavili pozitiven vpliv živali na stare ljudi. Po njihovih podatkih se je starim ljudem kmalu po tem, ko so dobili živali, izboljšalo zdravstveno stanje; zmanjšala sta se krvni pritisk in stres ter izboljšala prekrvavitev. Pogosto ravno skrb za žival daje nov smisel življenja njihovim lastnikom, ki živijo sami ali pa so oddaljeni od svojih najbližnjih.

Vir: *Deutsche Presse-Agentur* (25.02.2004),
Health News Digest.com (29.3.2004)

VELIKA BRITANIJA: RAZISKAVA POKAZALA OSAMLJENOST STARIH LJUDI

Poročilo britanske prostovoljske organizacije WRVS (Women's Royal Voluntary Service) je izpostavilo problem osamljenosti in izoliranosti starih ljudi. Njihova raziskava je namreč pokazala, da stari ljudje veliko bolj občutijo pomanjkanje človeške bližine kot ostali del prebival-

tva. Medtem ko večina prebivalcev vidi ali pa komunicira z več kot desetimi ljudmi dnevno, 72% starih ljudi vidi le dva ali manj ljudi dnevno, 8% pa običajno nikogar. 17% starih ljudi, ki živijo sami, se pogosto počuti osamljene. V poročilu organizacije so tudi omenili, da 32 starih ljudi v Veliki Britaniji vsakodnevno umre samih, neopaženo v svojem domu, kar predstavlja dvanajst tisoč ljudi letno.

Vir: *ILC Policy Report. Longevity News And Trends in the U.S. and abroad* (dec. 2003)
http://www.ilcusa.org/_lib/pdf/ilc200404.pdf;
News&features: <http://www.wrvs.org.uk/newsandfeatures/NewsDetail.aspx?newsid=36>

SVET: SVETOVNI ZEMELJEVID STARANJA

Organizacija AARP (Svetovni program staranja) je na svojih spletnih straneh objavila interaktivni Svetovni zemljevid staranja, ki vsebuje aktualne in sveže informacije, povezane s staranjem v številnih svetovnih državah. Slovenije v tej podatkovni bazi trenutno še ni. Vanjo bo vključena v drugi fazi projekta. Sicer pa lahko v tej mednarodni bazi podatkov najdete demografske podatke, raziskovalna poročila in druge pomembne dokumente za sedeminštiridesetih držav. Informacijska baza je namenjena politikom, raziskovalcem, medijem in vsem drugim, ki jih zanima problematika staranja. Podatki se redno ažurirajo in jih najdete na: www.aarp.org/international/map/.

Vir: *ILC Policy report, Longevity News And Trends in the U.S. and abroad* (maj 2004);
AARP (marec 2004) <http://www.aarp.org/>

BELGIJA: EVROPSKA KOMISIJA ZA AKTIVNO STARANJE

Evropska komisija se je v gradivu, ki ga je predstavila marca letos, zavzela za vzpodbujanje starejših delavcev (starih od 55 do 64 let), da bi ostali dlje časa na trgu delovne sile, ker lahko še veliko ponudijo. Da bi bil potencial starejše delovne sile optimalno izkoriščen, je treba sprejeti vrsto ukrepov, s katerimi bi zainteresirali delavce za nadaljnjo aktivno udeležbo na trgu delovne sile. Takšni ukrepi so npr. denarni dodatki, dostop do dodatnega usposabljanja, varne delovne razmere, fleksibilnost dela ipd. Tovrstna politika dela bo zelo pomembna v prihodnjih desetletjih, saj se bo število mlajše delovno aktivne populacije močno zmanjšalo, to pa bo lahko resno omajalo stabilnost gospodarstva. Aktivno staranje je eno izmed prioritetenih področij Evropske komisije, na katero se se bodo morale kmalu osredotočiti države Evropske unije.

Vir: *Deutsche Presse-Agentur* (03.03.2004), v: *Informacije EURAG št.3/2004*
http://europa.eu.int/comm/employment_social

BELGIJA: ZDRUŽENJE AGE IZDALO PUBLIKACIJO O EVROPSKIH INSTITUCIJAH IN O PROCESU ODLOČANJA V EU

Mednarodna organizacija AGE je izdala dokument, v katerem so zbrane tekoče informacije o Evropski uniji in starih ljudeh. V njej so predstavljene večje evropske institucije in vloga, ki jo imajo v evropski politiki. Dokument je namenjen organizacijam, ki se ukvarjajo s problematiko starih ljudi v novih desetih članicah EU in se pripravljajo na polno udeležbo pri oblikovanju socialne politike v EU ter na vključitev v AGE mrežo. Poročilo pa bo zanimivo tudi za vse tiste, ki si želijo izvedeti nekaj več o politiki EU do starih ljudi. Dokument, ki ponuja tudi vrsto zanimivih in uporabnih internetnih naslo-

vov, najdete na: http://www.age-platform.org/EN/Download/Enlargement/Report_Intro-Tour_EN.pdf

Vir: *AGE, the European Older People's Platform* (<http://www.age-platform.org/EN/index.php>)

ZDA: ESEJI O PROBLEMATIKI DALJŠANJA ŽIVLJENJSKE DOBE

Mednarodni center za dolgo življenje (ILC) je izdal novo serijo obsežnih esejev, ki interdisciplinarno in iz zgodovinske perspektive obravnavajo problematiko daljšanja življenjske dobe. Serija z naslovom "Podoba dolgega življenja" trenutno vsebuje tri eseje: "Laboratoriji 20/20: Življenje v 21. stoletju", "Senilnost: Epidemija 21. stoletja, stoletja dolgega življenja" in "Prebivalstvo in dolgo življenje". Eseji so napisani v angleškem jeziku in so dostopni na spletni strani: www.ilcusa.org/pub/imagine.htm.

Vir: *ILC Policy report, Longevity News And Trends in the U.S. and abroad* (maj 2004)

EVROPA: KVALITETA ŽIVLJENJA V EVROPI

Življenjske razmere in kvaliteta življenja sta dejavnika, ki bosta močno vplivala na uspešnost delovanja razširjene Evropske unije, je zapisano v nedavnem skupnem poročilu Evropske komisije in Evropskega združenja za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer. V poročilu o življenjskih razmerah v Evropi so analizirani različni dejavniki kvalitete življenja, kot so socialna izključenost, integracija, delovni pogoji, prihodki, migracije, rodnost in podpora družine. Med drugim naj bi bilo s svojim življenjem zadovoljnih 60% ljudi iz držav kandidat in nedavno pridruženih članic, medtem ko to velja za 90% ljudi petnajstih držav članic EU. Sicer pa se dejavniki, ki vplivajo na kvaliteto življenja med osemindvajsetimi evrop-

skimi državami, bistveno ne razlikujejo. Med prve tri sodijo dobro zdravje, zadostni dohodki in družina. Poročilo, ki temelji na rezultatih raziskav Evrobarometra, najdete na: <http://www.eurofound.eu.int/publications/files/EF03113EN.pdf>

Vir: Perceptions of living conditions in an enlarged Europe-report. Alber, Fahey, (2004).

Luxembourg. Eurofound. Background note.(5.3.2004) http://www.eurofound.eu.int/newsroom/archive_pressrelease/pressrel_040305_bkgd.htm

ZDA: O ALZHEIMERJEVI BOLEZNI

Eno izmed najpogostejših vprašanj ljudi, ki so diagnosticirani z Alzheimerjevo boleznijo, je: »Kaj na pričakujemo v prihodnje?« To je vprašanje, na katerega je težko odgovoriti. Vendar pa nova raziskava s tega področja kaže, da ocena več ključnih zdravstvenih vidikov bolezni kmalu po diagnozi lahko pomaga posamezniku, njegovi družini in zdravnikom, da bolje predvidijo nadaljnji potek bolezni. Omenjena raziskava, ki je izšla v aprilski številki revije »The Annals of Internal Medicine«, je med drugim pokazala, da posamezniki po diagnozi preživijo pol manj let kot drugi njihovi sovrstniki. Običajno ženske živijo dlje kot moški, saj po diagnozi živijo v povprečju še šest let, medtem ko moški le še štiri leta. V raziskavo je bilo zajetih 521 ljudi z Alzheimerjevo boleznijo. Več informacij o Alzheimerjevi bolezni lahko najdete na <http://www.alzheimers.org/unraveling/unraveling.pdf>.

Vir: NIH News (5.4.2004), <http://www.alzheimers.org/nianews/nianews63.pdf>

EVROPA: EVROPSKA STATISTIKA IZDATKOV IN PREJEMKOV ZA SOCIALNO VARSTVO

Nedavno je v Luksemburgu izšla publikacija, v kateri so predstavljeni izdatki in prejemki

za socialno varstvo v obdobju od leta 1992 do 2001. Poročilo vsebuje statistične podatke za 15 stalnih držav članic Evropske unije ter Madžarsko, Islandijo, Malto, Slovenijo, Slovaško in Švico. V poročilu lahko najdete vrsto primerjalnih tabel za omenjene države. Dobite ga na: http://europa.eu.int/comm/eurostat/Public/dashop/print-product/EN?catalogue=Eurostat&product=KS-DC-04-001-__-N-EN&mode=download

Vir: CoverAGE (April 2004):<http://www.age-platform.org/EN/D-Publications/2-Newsletter.htm>

KITAJSKA: DENARNE NAGRADE ZA DOLGO ŽIVLJENJE

Kitajska provinca Gansu je prva na Kitajskem, v kateri stari ljudje prejmejo denarno nagrado za dolgo življenje. V okviru vladnega programa za izboljšanje kvalitete življenja starih ljudi, prejmejo ljudje, stari od 95 do 99 let, najmanj 12.000 SIT letno, stari od 90 do 94 let pa 7.200 SIT. Ljudje, stari 100 let in več, prejmejo 24.000 SIT letno, kar ustreza mesečni pokojnini povprečnega kitajskega upokojenca. V omenjeni provinci imajo 243 stoletnikov. Sicer pa statistični podatki kitajskega ministrstva za notranje zadeve kažejo, da ima Kitajska 134 milijonov oz. 10% ljudi, starih 60 let in več. Ta številka se letno poveča za 3,2%.

Vir: Xinhua News Agency, v: AARP Global Aging Program www.aarp.org

VELIKA BRITANIJA: DENARNI DODATEK ZA GOSPODINJSTVA S STARO OSEBO

V Veliki Britaniji so vpeljali dodatno finančno pomoč vsem gospodinjstvom z osebo, staro 70 let in več. Ta bo letno znašala 35.700 SIT in bo le dodatek k drugim denarnim dodatkom, ki jih ti že prejemaajo. V VB namreč omenjena gospodinjstva letno prejmejo za ogrevanje stanovanja

denarno pomoč v višini 71.400 SIT, gospodinjstva z ljudmi nad 80 let pa 107.100 SIT. Poleg tega je v skladu z novo pokojninsko reformo več kot milijon upokojencev upravičenih do dodatne davčne olajšave. Omenjena denarna pomoč je del strategije boja proti visoki revščini med upokojenskimi gospodinjstvi. Z njo namestavajo starim ljudem omogočiti dodatno socialno varnost.

Vir: MZ Communications, v: AARP Global Aging Program www.aarp.org (18.03.2004)

INDIJA: NOV NAČIN POVEZOVANJA PRVE IN TRETJE GENERACIJE

Otroci v sirotišnicah New Delhija bodo kmalu lahko posvojili stare starše iz katerega koli doma za stare ljudi v mestu. V vladnih krogih v New Delhiju se namreč zavedajo kako pomembno je, da se oseba čuti povezana z neko drugo osebo in ve, da ji bo nekdo stal ob strani. Tradicionalna velika, večgeneracijska indijska družina se spreminja in postaja vse redkejša v mestnih okoljih. Stari ljudje so vse bolj osamljeni, tudi zato, ker se njihovi otroci selijo daleč stran od njih, zato si tudi v političnih krogih prizadevajo za medsebojno povezanost stare in mlade generacije.

Vir: Deutsche Presse-Agentur (19.02.2004)

AVSTRIJA: PRVI SUPERMARKET ZA STARE LJUDI

Nemška skupina EDEKA se je odločila v avstrijske ADEG supermarkete vnesti posebno ponudbo za ljudi, starejše od 50 let. V Berghemu pri Salzburgu so tako nedavno odprli prvi tovrstni ADEG »Aktiv Markt 50+«, ki je prilagojen starejšim ljudem; parkirna mesta so širša, napisi večji, police nižje, prehodi večji, tla ne drseča, vozički oblikovani drugače, v trgovini pa imajo celo klopi, na katerih se nakupovalci po potrebi lahko odpočijejo. Vsi prodajalci so

starejši od 50 let. Poleg tega imajo v supermarketu internetno postajo, nakupovalci pa si lahko brezplačno izmerijo krvni pritisk. Aktiv Markt 50+ je poskusni model, na izkušnjah katerega nameravajo razširiti tovrstno ponudbo tudi po nekaterih drugih ADEG podružnicah. Od januarja 2004 deluje podobna podružnica tudi na Dunaju.

Vir: Centro Maderna v EURAG NEWS – Bilten št. 2/2004

ZDA: VIBRIRAJOČI ČEVLJI LAHKO ZMANJŠAJO PADCE STARIH LJUDI

V zdravstveni reviji The Lancet so bili konec lanskega leta objavljeni zanimivi izsledki znanstvenikov bostonske univerze in harvardske zdravstvene šole. Eksperiment, ki so ga izvedli med sedemindvajsetimi zdravimi prostovoljci (med petnajstimi ljudmi, starimi od 20 do 30 let, in dvanajstimi starimi ljudmi), je pokazal, da so imeli stari ljudje boljše ravnotežje, ko so stali na posebnih vibrirajočih vložkih za čevlje. Ravnotežje starih ljudi se je povrnilo na nivo ravnotežja dvajsetletnikov, mlajši udeleženci eksperimenta pa so prav tako čutili manjše spremembe. Četudi uporabniki niso čutili tresljajev, so ti povečali signale, ki vplivajo na ravnotežje in se gibajo od stopal k možganom. Rezultati so obetajoči, vendar pa morajo strokovnjaki preveriti, ali ta tehnika vpliva na ravnotežje tudi pri hoji in obračanju, saj so v teh situacijah stari ljudje najbolj izpostavljeni padcem. Čevljev ali posebnih vložkov zanje, ki bi vplivali na ravnotežje, še ni na tržišču, so pa vsekakor izziv za prihodnost, saj je med starimi ljudmi visoka stopnja padcev.

Vir: The Lancet, let. 362, št. 9390; Emma Ross - The Associated Press (03.10.2003); BBC News: <http://news.bbc.co.uk/go/pr/fr/-/2/hi/health/3159142.stm>; Ananova (3.10.2003)